

darīt ar sekām?

Arnis Brikmanis pēdējos piecus gadus pavada ar krukāiem. Kategoriski iebilst fotografēt seju. "Nu, kur es tāds ar krukāiem bildēšos, man kauns," viņš saka. EGONA ZĪVERTA FOTO

< < Neatliekamās medicīniskās palīdzība Zigrīdu Rogu nogādāja Liepājas Reģionālajā slimnīcā.

Iestāšanās dienā viņam veica divus izmeklējumus. Liepājas Reģionālās slimnīcas ārste Daina Kāposta vīrietim veica kreisās gūžas locītavas rentgenogrammu divās projekcijās un konstatēja lūzumu. Ārste Inga Vigule veica pacientam papildu procedūru – datortomogrāfiju kreisās gūžas locītavas apvidum un konstatēja šķembainus kaunuma-sēdes kaulu korpusa lūzumus un kreisās puses kaula abu zaru lūzumus. Lai diagnozi precizētu, arī nākamajā dienā veikta datortomogrāfija kreisās gūžas locītavai. Taču izmeklējumi kreisā ceļgala locītavai, kā arī visai kreisajai kājai netika veikti. Pēc izmeklējumiem traumatologs-ortopēds Vilnis Vigulis pieņēmis lēmumu pacientam uz trīs nedēļām uz-

likt skeleta ekstenziju caur tibijas pauguru ar svaru 7 kg un nozīmēt pretsāpju un prettrombu zāles, kā arī standarta analīzes.

Operācijas cita pēc citas

"Tā es dabūju kreisā ceļa locītavas endoprotēzes izmežģījumu, tāpat kreisajā apakšstilbā pasliktinājās situācija ar protēzi, bet tas arī vēl nebija viss," saka Z. Roga. Līdz šim vīrietim kāja operēta vairākas reizes, ievietotas protēzes ceļī, veikta kreisās pēdas locītavas artrodēze, vēlāk metāla konstrukciju izņemšana. Operācijas sekoja cita citai.

"Man kreisās kājas apakšstilbā atrodas intramedullārs stienis, kas ikdienā ļauj pilnvērtīgi pārvietoties, kā vēlāk "Orto klīnikā" man skaidroja, no šī kritiena kājā ievietotais stienis ir salūzis. Tā kā rentgens visai kājai netika taisīts

– ārsti nepamanīja ne stienā lūzumu, ne noskaidroja to, ka kreisajā ceļgala locītavā ievietota protēze. Neraugoties uz to visu, man veikta skeleta ekstenzija, kas radīja vēl lielākus bojājumus kreisajā apakšstilbā, kur atradās stienis, tādā veidā deformējās arī ceļgala protēze. Pēc slimnīcā pielietotajām ārstēšanas metodēm jebkura aktīva vai pasīva kustība radīja pastiprinātas sāpes kreisajā ceļī. Visu laiku bija jāklībo ar spieķi, atbalstīties uz kreisās kājas tiešām nevarēju. Tā kā palika tikai slikāk, nekā neuzlabojās, gāju pie ģimenes ārsta Aļģirda Mockus, viņš man ieteica meklēt palīdzību "Orto klīnikā", tur konstatēja protēzes izkustēšanos un stienā lūzumu, un klīnikas traumatologs-ortopēds ieteica man vērsties pie endoprotēzēšanas problēmu konsilija Traumatologijas un ortopēdijas slimnīcā, kur tika atzīts, ka ceļgalam nepieciešama operācija, jo protēze jāmaina. Pat pēdējā revīzijas operācija nespēja likvidēt slimnīcā pielietotās ekstenzijas metodes radītās sekas," atceras Z. Roga.

Gatavi cīnīties līdz uzvarai

Nemot vērā cienjamo vecumu, vīrieša vispārējais veselības stāvoklis pēc neskaitāmajām operācijām, kas vēl bija nepieciešamas, lai labotu radušos situāciju, ir krietni pasliktinājies – atjaunojusies kreisās pēdas artroze un asinsspiediens ir krietni virs normas. "Nodarītā kaitējuma dēļ man radās tik smagi funkcionēšanas ierobežojumi, ka man piešķirta 2. invaliditātes grupa. Uzskatu, ka ārstiem bija jātaisa rentgens visai kājai, pirms uz tās liek 7 kilogramus smagu svaru, ārstam bija jāizpēta mana slimības vēsture, lai pieņemtu šādus lēmumus. Tāpat pēc daudzajām anestēzijām un citām procedūrām jūtu, ka man ik pa laikam sāk pazust līdzsvaru, varu vienkārši nokrist. Esmu daudz izcietis, uzskatu, ka kādam par to ir jāatbild. Man ir aptuveni pieci kilogrami dokumentu, ko esmu savācis, lai noturētos pretī visām institūcijām, lai kur ietu un lai kur prasītu palīdzību, līdz šim man atsaka, tomēr padoties es negrāso. Man tikai šķiet dīvaini, ka tās institūcijas, kurām mani kā pacientu būtu jāpasargā vai vismaz jāatbalsta, izturas it kā laipni, bet noraidoši. Bezpalīdzīgi noplāta rokas. Tiesā esmu vērsies jau divas reizes un mēģināšu vēl," saka Z. Roga.

Abi vīrieši uzsver, ka neviens no viņu uzrunātajiem advokātiem tiesāties ar medicīnas iestādēm kategoriski atsakās. "Tā, it kā viņiem būtu bail," saka Z. Roga.▶

EKSPERTE

Nav garantijas, ka kļūda nenotiks

Anita Slokenberga, Veselības inspekcijas vadītāja

Veselības inspekcijā viena no būtiskākajām jomām ir Veselības aprūpes uzraudzības kvalitāte un kontrole. Kontrole nozīmē sistemātisku ārstniecības iestāžu pārbaudi, savukārt uzraudzība ir tā sadaļa, kurā ietilpst pacientu un iedzīvotāju iesniegumi un sūdzību izskatīšana. Otra joma ir Ārstniecības riska fonds (ĀRF). Tas tika izveidots, apzinoties, ka ārstniecība vienmēr ir saistīta ar kādu noteiktu risku. Veselības aprūpe ir gana sarežģīta un daudzšķautņaina, neviens nevar garantēt, ka kļūdas nenotiks.

ĀRF mērķis ir dot pacientam iespēju aizstāvēt savas tiesības un saņemt atlīdzību ārpus tiesas procesa. Tomēr tā darbība nav vērsta uz to, lai meklētu vainīgo. Mēs izskatām lietu, izvērtējam cēloņsakarības starp darbību vai bezdarbību un attiecīgi izmaksājam atlīdzību. Ārstniecības iestādēm izsūtām atbilstošu informāciju, paskaidrojam, kas nav bijis tā, kā vajadzētu, kas jālabo sistēmā. Riska fonds ir kā apdrošināšanas mehānisms par riskiem ārstniecībā. Persona atlīdzību var saņemt par situāciju, kas notikusi pēdējo divu gadu laikā no kaitējuma atklāšanas dienas, bet ne vēlāk kā trīs gadu laikā no nodarīšanas dienas.

Ekspertīze notiek ļoti vienkārši – pacients raksta iesniegumu, tad Veselības inspekcijas juristi dokumentu izvērtē, tālāk tie nonāk pie ārsta eksperta, un viņš iepazīstas ar materiāliem, no konkrētās ārstniecības iestādes tiek pieprasīts sastādīt komisiju, kura sniedz savu viedokli par to, kā tā skatās uz šo gadījumu. Arī iesaistītajām ārstniecības personām tiek prasīts atsevišķs paskaidrojums. Ārsts eksperts saņem atbildi, visu apkopo – izdara tālākos secinājumus, neskaidrību gadījumā vēl papildus izjautā un

precizē. Veselības inspekcija izvērtē pilnīgi visu ar pacientu saistīto dokumentāciju, arī no citām ārstniecības iestādēm. Kopējā komisijas sēdē, kur visi ārsti eksperti ar situāciju ir iepazīlušies, kopā lemjam, vai ir konstatēts kaitējums. Tiek rakstīts atzinums, kas nodots tālāk juristiem, viņi raksta lēmumu, kurā pēc būtības tiek izklāstīts, kāpēc ir vai nav kaitējums, un tiek atbildēts uz visiem iesniedzēja jautājumiem. Maksimālā summa, ko var saņemt kā atlīdzību, ir 142 290 eiro, papildus var saņemt arī atlīdzību par ārstniecības izdevumiem, gadījumā, ja persona iesnieguma izskatīšanas laikā ārstējas kādā citā ārstniecības iestādē, lai atjaunotu veselību un labotu kādā citā iestādē paveikto. Šāda veida atlīdzības maksimālā summa ir 28 460 eiro.

Veselības inspekcija kalpo sabiedrībai, tomēr dažreiz cilvēku gaidas ir ļoti lielas, bet inspekcijas atbilde ar šīm gaidām nesakrīt, tas nenozīmē, ka atbilde uz iesniegumu ir nekvalitatīva pēc būtības. Ja saņemtā atbilde neapmierina, nākamā instance, kurā var vērsties ir Veselības ministrija. Ja arī tur neizdodas rast gribēto, nākamā institūcija ir tiesa.

Skatoties 2021. gada datus, par veselības aprūpi ir saņemti 2026 iesniegumi, no kuriem izskatīti 1896. No tiem 150 ir Ārstniecības riska fonda iesniegumi, un 38 gadījumos no 150 ir izmaksāta atlīdzība. Attiecīgi 112 pārējos gadījumos kaitējums netika konstatēts.

Ļoti liela daļa no kopējiem iesniegumiem saistīta ar to, ka tikušas pārkāptas pacientu tiesības. Šāds pārkāpums ļoti rūpīgi jāizvērtē, jo ir grūti pierādāms. Lai pa attieksme, tiesības uz informāciju, jo pacientam ir jāizskaidro – kas ar viņu tiks darīts, kāds būs ārstēšanas plāns, kāpēc ir nepieciešama konkrētā diagnostikas metode, turklāt no pacienta ir jāsaņem piekrišana, tikai tad ārstniecības iestāde var uzsākt ārstniecību. Pabeidzot izmeklējumus, ārstam ir obligāti pacientam jāizskaidro rezultāti. Pacients ir tiesīgs arī atteikties no kādas ārstniecības daļas, izmeklējuma un metodes, bet ārstam tādā gadījumā, jāmeklē cita metode ārstēšanai.

Cilvēkiem nav jābaidās vērsties pie mums neskaidrību un jautājumu gadījumā, droši var gan zvanīt, gan braukt pie mums. Iespēju ir daudz, un mēs esam atvērti palīdzēt un skaidrot.▶

UZZIŅAI

IESNIEGUMI PAR VESELĪBAS APRŪPI VAI VESELĪBAS APRŪPES KVALITĀTI 2021. GADĀ

- Saņemti 2026 iesniegumi, tai skaitā Ārstniecības riska fondā (ĀRF) – 189.
- Izskatīti 1896, tai skaitā ĀRF – 150 (62 no izskatītajiem gan ir 2020. gada iesniegumi, no 2021. gada iesniegumiem izskatīti 88).

AVOTS: VESELĪBAS INSPEKCIJA